

**SPOZNAVANJE TVEGANJ
V ZVEZI Z AZBESTOM**

Brošura vas bo seznaniła s tveganji,
ki so prisotna pri uporabi materialov,
ki vsebujejo azbest.

NE UPORABLJAJTE materialov,
če ne veste ali vsebujejo azbest!

Do **IZPOSTAVLJENOSTI AZBESTNIM VLAKNOM** lahko pride, če je struktura uporabljenega materiala, ki vsebuje azbest (ACM), uničena. Podjetja in delavci, ki so specializirani za odstranjevanje azbesta, imajo vso potrebno znanje za ravnanje z ACM. Vendar se lahko tudi delavci v mnogih drugih gradbenih podjetjih, predvsem v tistih, ki opravljajo obnovitvena dela, srečajo s situacijami in/ali materiali, preko katerih so lahko nenamerno izpostavljeni ACM.

Informacijski moduli so bili s strani Evropske federacije delavcev v gradbeništву in lesarstvu (EFBWW) in Evropske federacije gradbene dejavnosti (FIEC), socialnih partnerjev EU na sektorski ravni za gradbeno dejavnost in s sodelovanjem z zdravstvenimi ter varnostnimi organizacijami iz različnih držav članic, razviti predvsem za potrebe te druge skupine.

Ciljna, uporabnikom prijazna navodila, so bila zasnovana za glavne materiale, ki vsebujejo azbest in nudijo smernice podjetjem ter delavcem. Uporabljajo model semaforja, kateri razlikuje med tremi rizičnimi situacijami:

- ☐ delo se lahko izvaja z upoštevanjem standardnih previdnostnih in varnostnih ukrepov;
- ☒ delo se lahko izvaja samo, če so sprejeti določeni varnostni ukrepi;
- ☐ delo zahteva posredovanje specializiranega podjetja.

Pri zasnovi različnih informacijskih modulov so projektni partnerji uporabili svoje izkušnje in strokovno znanje, pri čemer so upoštevali najvarnejši pristop za vsak primer posebej. Kakorkoli, podana navodila so samo v pomoč pri delu in vsako situacijo je treba oceniti posebej ter ob tem upoštevati nacionalno zakonodajo, katera se od države do države v nekaterih zadevah občutno razlikuje.

www.efbww.org
www.fiec.eu
www.bgbau.de
www.suva.ch
www.auva.at
www.ffc.constructive.be
www.bygud.dk

Odkrivanje azbesta in pravilno ravnanje

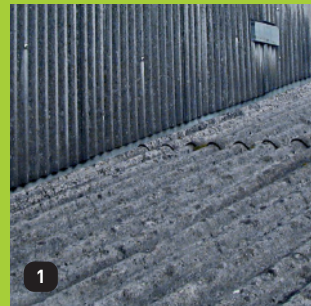
**INFORMACIJSKI
MODULI
O AZBESTU**

ORODJE

**INFORMACIJSKI
MODULI
O AZBESTU**

ORODJE

Glavni materiali, ki vsebujejo azbest

Azbest cementna kritina

Kit za okna

Talne obloge
(vinaz = vinil-azbest)

Lepila, ometi, polnila

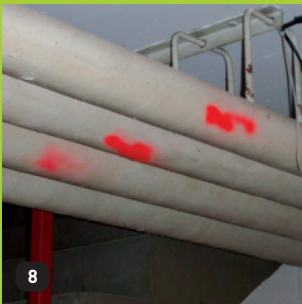
Azbestni ometi

Brizgani azbest

Nabrizgana azbestna izolacija

Protipožarne obloge za
prezračevanje, žlebovi in
termoakumulacijski grelci

Protipožarna, toplotna in
hladilna izolacija za cevovode

CILJI Zagotoviti, da so sodelavci in njihovi nadrejeni seznanjeni z nevarnostmi, povezanimi z azbestom in da vedo, kako ustrezno ravnati ter da dosledno sledijo pravilom, ki so se jih naučili.

CILJNE SKUPINE Ciljne skupine teh informacijskih modulov so delovodje, vodje skupin, varnostniki, lastniki podjetij in zaposleni (prospekt) ter tudi izobraževalne ustanove in ostali ponudniki izobraževanj. Vsako izobraževanje traja približno 15 minut. Izobraževanje se lahko izpelje na delovnem mestu.

European Federation
of Building
and Woodworkers

Evropski socialni partnerji
gradbene panoge

S finančno podporo
Evropske unije

Kaj je azbest in kje ga lahko najdemo?

Azbest predstavlja skupino mineralnih vlaken, ki se pojavljajo v določenih kamninah in zaradi svoje odporne, vlaknaste strukture izstopa v primerjavi z ostalimi materiali.

Azbest ima naslednje lastnosti:

- odpornost na vročino do 1.000°C;
- odpornost na veliko agresivnih kemikalij;
- dobre električno prevodne in toplotno izolacijske lastnosti;
- visoka prožnost in natezna trdnost;
- se brez težav veže z različnimi veznimi materiali.

Zaradi teh edinstvenih lastnosti so ga v preteklosti veliko uporabljali v gradbenih materialih in ga še vedno pogosto najdemo v stavbah.

Trdno vezani azbest

(azbestna vlakna se močno vežejo z različnimi veznimi materiali)

- Izdelki iz azbestnega cementa, ki se uporabljajo pri visokih in nizkih gradnjah (fasade, valovite plošče ter tlačne in odvodne cevi).
- Posebej oblikovani izdelki kot so korita za rože ter zavorne obloge in obloge za sklopke (sestava iz umetnih snovi).
- Tesnila prirobnic (gumijasta sestava).

Šibko vezani azbest

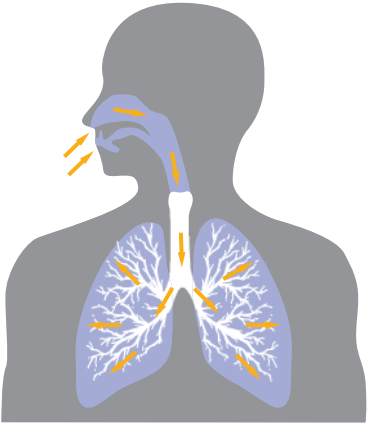
(azbestna vlakna se šibko vežejo z ostalimi materiali)

- Izolacijski material za toplotno izolacijo in požarno zaščito (npr. nabrizgani azbestni ometi, lahke azbestne plošče).
- Spodnja plast talnih oblog.
- Cevna izolacija.
- Električne naprave in starejše enote za distribucijo električne energije.

Čista oblika

- Kabli, tekstil, polnila.

Azbest in tveganja za zdravje

Kako lahko azbest pride v telo?

Azbest je nevaren, ko ga vdihavamo. Celo nizka koncentracija azbestnega prahu v zraku lahko povzroči težka bolezenska stanja.

Zakaj je azbest nevaren?

Azbestna vlakna imajo kristalno strukturo. Ko jih mehansko obdelamo, se vlakna delijo po dolgem v izredno fina vlakenca, katera se lahko širijo po večji površini. Če jih med obdelavo vdihujemo, jih telo težko razgradi ali izloči.

Kakšne bolezni lahko povzroči azbest?

Azbestna vlakna lahko v pljučnem tkivu ostanejo dolga leta, zato lahko povzročijo veliko resnih bolezni kot so azbestoza, mezoteliom, bronhialni rak, mnogo s plakom povezanih bolezni in pljučnega raka. Zato mora biti izpostavljenost na azbestna vlakna, ki se nahajajo v zraku, minimalna.

Obdobje latence

Vse z azbestom povezane bolezni imajo dolgo obdobje latence (ponavadi med 15 in 45 let od začetka izpostavljenosti). Tveganje raste tako z obdobjem izpostavljenosti kot tudi njeno intenzivnostjo.

Pravna podlaga

Okvirna direktiva Evropske unije s področja varnosti in zdravja pri delu **(89/391/ES)** določa pravna določila za delodajalce in zaposlene:

Ključna območja odgovornosti za delodajalce:

- Določiti, ali gradbeni material vsebuje azbest.
- Ugotoviti stopnjo tveganja ter določiti zdravstvene in varnostne ukrepe za delo.
- Izdelati delovni načrt.
- Sestaviti navodila za izvajanje dela in zagotoviti izobraževanje za delavce.

Ključna območja odgovornosti za delavce:

- Upoštevati navodila svojega delodajalca.
- Uporabiti osebno zaščitno opremo, ki je za delavce obvezna.
- Takoj obvestiti delodajalca, če se med delom pojavi sumljiv material.

Ključna območja odgovornosti za stranke:

- Stranka naj vedno imenuje varnostnega koordinatorja v primeru, če istočasno delata 2 ali več podjetij.
- Potrebno je izdelati in pregledati razumljiv načrt glede zdravja in varnosti.
- Stranka mora določiti previdnostne varnostne ukrepe za vsa območja gradbišča, tudi tista, na katerih potekajo obnovitvena dela ali rušenje.

NACIONALNI PREDPISI:

Pri ravnanju z azbestom nacionalni predpisi vedno prevladajo nad temi informacijskimi moduli. Obrnite se na ustrezne vladne službe v primeru, da niste prepričani ali so ti informacijski moduli v skladu z vašimi nacionalnimi predpisi glede ravnanja z azbestom.

Ugotavljanje stopnje tveganja

Preden pričnete z delom, pri katerem se boste srečali z azbestnim materialom, morate določiti stopnjo tveganja ter načrtovati in uvesti ustrezne ukrepe. Stopnja tveganja je odvisna od stanja materiala (trdno vezan, šibko vezan, poškodovan ali nepoškodovan).

Informacijski moduli vam bodo v pomoč, da ocenite tveganje pri raznovrstnem delu z različnimi materiali.

Sledi definicija stopenj tveganja, ki se uporabljajo v tem priročniku:

Aktivnosti z nizkim ali ničnim tveganjem:
Delo se lahko opravi takoj, vendar z ustrezno previdnostjo. To pomeni, da pri tem ne nastaja prah ali se praši.

Aktivnosti s povečanim tveganjem:
Predvideva se povečana stopnja sproščanja vlaken. Delo se lahko izvaja le ob sprejetju ustreznih ukrepov.

Aktivnosti z visokim tveganjem:
Predvideva se visoka stopnja sproščanja vlaken. Vprašajte o pogojih in ukrepih, potrebnih za takšno vrsto dela. Z le-temi razpolaga vaš nadzorni.

Ustrezna zaščitna oprema

Oprema za zaščito dihal
Ustrezna oprema glede na tveganje (najmanj respirator P3).

Preprečite raznašanje azbestnega prahu
Odstranljiva zaščitna obleka (najmanj osebna zaščitna oprema 3 kategorije, tipa 5/6).

Sesanje prahu na mestu samem
Industrijski sesalec s H filtrom*, pri čemer se upoštevajo dodatne zahteve glede azbesta v skladu z EN 60335-2-69.

* velja za nekatere države